

GAZETA NARODOWA I OBCA

Sine ira & studio, quorum causas procul habeo.

C. TACIT.

Z WARSZAWY W SOBOTĘ DNIA 14. KWIETNIA ROKU 1792.

KOMMISSA RZPLTET SKARBOWA OB: NAR:

Uskuteczniając deklaracye swoje, pierwszą pod dniem 14. mca stycznia, drugą pod dniem 2. mca marca roku bieżącego 1792. względem wakujących w Koronie i W. X. Litt. starostw i królewsczych wydane, uwiadomienia publiczność, iż w Koronie na dniu 1. mca czerwca roku bieżącego w mieście Warszawie, a w W. X. Litt. na dniu 15. tegoż mca, w mieście Wilnie, następujące starostwa i królewsczych, najwyższe summy na publiczney licytacji ofiarującym, trzechletnią arędą puszczone będą, jako to:

w KORONIE.

w Woiewodztwie i Powiecie Łęczyckim.

Starostwo Łęczyckie *cum attinentiis* czyni intraty roczney lustracją ostatnią wynalezioną zł: 46,389 gr: 13 den: 6½. — Łanów 4. we wsi Tyśmienicy czyni intr: rocz: 195. gr. 15. — Wieś Krzeszowko frzednie czyni intr: rocz: 389. gr. 6.

w Woiewodztwie i Powiecie Poznańskim.

Starostwo Obornickie *cum attinentiis* czyni intraty roczney zł: 16,167. gr. 12.

w Woiewodztwie Podolskim ziemi Kamienieckiej.

Wieś Kryniczany czyni intr: rocz: zł: 2,752. gr. 15. den: 9. — Wieś Palutynce czyni intr: rocz: zł: 25. gr. 6

w Woiewodztwie Sandomirskim powiecie Witlickim.

Woytostwo w Zyczynach czyni intraty roczney zł: 106. gr. 20.

w Woiewodztwie i Ziemi Rawskiej.

Część królewska we wsi szlacheckiej Węgrzynowice czyni intr: rocz: zł: 50.

w Woiewodztwie Mazowieckim ziemi Nurskiej.

Wieś Niemcowa Wola czyni intr: rocz: zł: 401. gr. 15.

w Wdztwie Sieradzkim powiecie Radomskim.

Dzierżawa Pajęcka z miastem Pajęcznem, wsiami Dylow, Siedlec i Woytostwami. Intrata tej dzierżawy później doniesiona będzie.

w WIELKIM XIĘSTWIE LITEWSKIM.

w Powiecie Brastawskim.

Dzierżawa Mileyki czyni intr: rocz: zł: 2128. — Dzierżawa Dubinow czyni intr: rocz: zł: 1244.

w Xięstwie Zmudzkiem powiecie Tendziagolskim.

Dzierżawa Dyrziaycie czyni intr: rocz: zł: 901.

w Woiewodztwie Trockim.

Dzierżawa Angliniki czyni intr: rocz: zł: 933. — Dzierżawa Grotkowiszczyna seu Kochanowiszczyna czyni intr: rocz: zł: 375. gr. 15.

w Powiecie Kowieńskim.

Dzierżawa Mazucie czyni intr: roczney zł. 2400. gr. 15.

w Powiecie Grodzieńskim.

Wsie do Koniusztwa Litewskiego *poß Cessum* do licytacji przypade, czynią intr: rocz. zł: 4001. gr. 5. — Kamienica w Wilnie *quondam* do urzędu skarbstwa litewskiego należąca czyni intr: roczney zł: 2,040.

Zyczący sobie takowe starostwa i królewsczych licytować, przepisy w deklaracyach kommissyi swojej wyżej namienionych wytknięte, dopełnić będą powinni. Takową specyfikacją dla wiadomości publiczney do gazet krajowych podać, kommissya kancelaryi kwarcianey zleca. Dan na sessyi w Warszawie dnia 4. mca kwietnia 1792. roku.

(L.S.) Ludwik TRSZKIEWICZ Podsk: W. W. X. Litt: mpr.

Dalszy ciąg forsztelacyi od kommissyi woyskowej obojga narodow, wyszłych na rangi i szarże aktualne awansujących w woysku officerow.

Dnia 16. marca 1792. roku.

Szarże w pułku przedniej straży woyska kor: sześostwa Ludwika Xcia Wirtemberjskiego jenerala lejtenanta dywizyją małopolską kommanderuiącego wakujące, za patentami J. K. Mci osobnemi dnia 13. marca datowanemi konferowane, jako to:

Sztabs-rotmistrzowska Felicyanowi Fihauzerowi tegoż pułku porucznikowi pod Nrem 1.

Sztabs-rotmistrzowska Ignacemu Zborowskiemu tegoż pułku porucznikowi i adjutantowi pod Nrem 2.

Sztabs-rotmistrzowska po odejściu Piotra Koryckiego sztabs rotmistrza, Pawłowi Bylszewskiemu tegoż pułku porucznikowi pod Nrem 3.

Poruczeńska po postąpieniu na sztabs-rotmistrzostwo Felicyana Fihauzera porucznika, Woyciechowi Bronickiemu tegoż pułku chorążemu pod Nrem 1.

Poruczeńska po postąpieniu na sztabs-rotmistrzostwo Pawła Bylszewskiego porucznika, Andrzejowi Rytelskiemu tegoż pułku chorążemu pod Nrem 2.

Poruczeńska po odejściu Kazimierza *Ruffockiego* porucznika, Janowi *Miniszewskiemu* tegoż pułku chorążemu pod Nrem 3.

Poruczeńska po odejściu Gazeja *Ułana* porucznika, Stanisławowi *Bielskiemu* tegoż pułku chorążemu pod Nrem 4.

Poruczeńska po odejściu Teodora *Ostrowskiego* porucznika, Franciszkowi Xaweremu *Byszewskiemu* tegoż pułku chorążemu pod Nrem 5.

Poruczeńska po odejściu Szymona *Raczkowskiego* porucznika, Michałowi *Rzewuskiemu* tegoż pułku chorążemu pod Nrem 6.

Poruczeńska po postąpieniu na sztabs-rotmistrzostwo Ignacego *Zborowskiego* porucznika, Ludwikowi *Kropińskiemu* tegoż pułku namiestnikowi pod Nrem 7.

Poruczeńska Felixowi *Królikiewiczowi* tegoż pułku Namiestnikowi pod Nrem 8.

Poruczeńska po odejściu Jana *Milewskiego* porucznika, Felixowi *Poradowskiemu* tegoż pułku chorążemu pod Nrem 9.

Chorążka po postąpieniu na poruczeństwo Stanisława *Bielskiego* chorążego, Pawłowi *Radolińskiemu* tegoż pułku namiestnikowi pod Nrem 1.

Chorążka po postąpieniu na poruczeństwo Franciszka Xawerego *Byszewskiego* chorążego, Ludwikowi *Zakrzewskiemu* tegoż pułku namiestnikowi pod Nrem 2.

Chorążka po postąpieniu na poruczeństwo Michała *Rzewuskiego* chorążego, Józefowi *Pagowskiemu* tegoż pułku namiestnikowi pod Nrem 3.

Chorążka po postąpieniu na poruczeństwo Felixa *Poradowskiego* chorążego, Adamowi *Narzymyskiemu* tegoż pułku namiestnikowi pod Nrem 4.

Chorążka po odejściu Stanisława *Gorskiego* chorążego, Antoniemu *Brodzkiemu* tegoż pułku namiestnikowi pod Nrem 5.

Chorążka po śmierci Jakuba *Płoszewskiego* chorążego, Kazimierzowi *Strzałkowskiemu* tegoż pułku namiestnikowi pod Nrem 6.

Szarża jenerałmajora kommanderującego w wojsku koronnym po śmierci Fabiana *Oyrzyńskiego* jenerałmajora kommanderującego wakującego, Augustowi Janowi *Cichockiemu* regimentu piezego Fizylierów wojska kor: pułkownikowi, za patentem J. K. Mci dnia 12. marca datowanym konferowana.

Dnia 19. marca.

Szarża jenerał leutenaanta kommanderującego dywizją *Bractawską* i *Kijowską* wojska kor: podług deklaracji Stanów feymujących na teraźniejszym feymie pod dniem 27. stycznia 1792, roku zapadłej, po Stanisławie *Szczesnym Potockim* jenerale leutenancie wakującego, Józefowi Xciu *Poniatowskiemu* jenerałmajorowi w teyże dywizyi kommanderującemu za patentem J. K. Mci dnia 19. marca datowanym konferowana.

Dnia 20. marca.

Poruczeństwo w kawaleryi narodowej chorągwi J. K. Mci pod Nrem 73. po odejściu Kajetana *Ruffanowskiego* porucznika wakującego, Gabryelowi *Smidowiczowi* teyże chorągwi podporucznikowi, za patentem J. K. Mci dnia 17. marca konferowane.

Dnia 23. marca.

Podporuczeństwo w kaw: nar: wojska kor: chorągwi pod Nrem 14. rotmistrzostwa Stanisława *Męcińskiego*

go Ssty *Wieluńskiego* po śmierci Józefa *Męcińskiego* podporucznika wakującego, Antoniemu *Guzkowskemu* brygady kawaleryi narodowej wojska kor: kommandy *Biernackiego* kasztelana *Sieradzkiego* brygadiera podporucznikowi i adjutantowi, za patentem J. K. Mci pod dniem 21. marca konferowane.

Szarża Adjutanta z rangą chorążką w teyże brygadzie po postąpieniu na szarżę podporucznikowską w chorągwi Stanisława *Męcińskiego* rotmistrza, Antoniego *Guzkowskiego* podporucznika i adjutanta wakującego, Franciszkowi *Potkańskiemu* teyże Chorągwi Namiestnikowi sztandarowemu, za patentem J. K. Mci pod dniem 22. marca datowanym konferowana.

Dnia 24. marca.

Szarża rotmistrzowska z chorągwią w pułku J. K. Mci i rzpltey pułkownikostwa *Königa* po odejściu Andrzeja *Popiela* rotmistrza wakującego, Józefowi *Wielhorskiemu* chorążemu kaw: narod: brygady Ussarskiej wojska W. X. Lit: chorągwi buławy wielkiej Lit: za patentem J. K. Mci dnia 23. marca datowanym konferowana.

Rotmistrzostwo kaw: narod: wojska kor: chorągwi pod Nrem 24. po dobrowolnym złożeniu Onufrego *Popiela* rotmistrza, Józefowi *Kościelskiemu* kasztelaniciowi *Bydgoskiemu* za patentem J. K. Mci dnia 24. marca konferowane.

Dnia 27. marca.

Rotmistrzostwo kaw: narod: wojska kor: chorągwi pod Nrem 53. po dobrowolnym złożeniu Antoniego *Lanckorońskiego* rotmistrza wakującego, Wincentemu *Czołnowskiemu* staroście *Salnickiemu* za patentem J. K. Mci dnia 27. grudnia 1792. datowanym konferowane.

Dnia 28. marca.

Szarża majorowska w kaw: narod: brygady ussarskiej wojska W. X. Lit: po postąpieniu na szarżę vicebrygadiera Józefa *Wawrzeckiego* majora, Michałowi *Rym-szy* chorągwi Jerzego *Zabiełły* rotmistrza porucznikowi za patentem J. K. Mci dnia 24. marca datowanym konferowana.

Szarże w pułku przedniej straży buławy wielkiej Lit: wakujące, za patentami J. K. Mci, jako niżej datowanymi konferowane, jako to:

Sztabs-rotmistrzowska po odejściu Samuela *Jeleńskiego* rotmistrza, Marcinowi *Sikorowskiemu* tegoż pułku porucznikowi dnia 22. marca.

Szarża kwatermistrza z rangą rotmistrzowską po odejściu Alexandra *Sobolewskiego* rotmistrza i kwatermistrza, Jakubowi *Wardziukiewiczowi* tegoż pułku chorążemu dnia 22. marca.

Poruczeńska po postąpieniu na sztabs-rotmistrzostwo Marcina *Sikorowskiego* porucznika, Janowi *Dawidowiczowi* tegoż pułku chorążemu dnia 22. marca.

(Refzta potym.)

Dnia wczorayszego przybyła tu sztafeta z *Sztokolmu* pod datą 29. marca z następującą wiadomością:

„ Cios okropny, który całą familią królewską i „ wszystkich dobrych obywateli w nieutuloney pograżdzał „ żył żałości, spełnił się dnia 29. marca między 10. i 11. „ z rana. Gustaw III. wielki nasz i dobry król już nie „ żyje. Dnia 27. mieliśmy najlepszą nadzieję: ból w „ pierśiach, który się dał uczuć na dniu 25. zelżał, rana „ lubo głęboka, była w dobrym stanie; lecz d. 28. w nocy „ gorączka się powiększyła, wszczął się kaszel, a król

„osłabiony przez trzykrotne puszczanie krwi niemógł się oprzeć gwałtowności choroby. Do ostatniej chwili zachował moc, przytomność i spokojność umysłu, i mało co przed skonaniem, sam dyktował i podpisywał wiele expedyty. Wraz po śmierci, książę Sudermanii z rejencyą udali się do pokojów krolewica; gdzie przy otwartych drzwiach testament zmarłego króla publicznie i głośno był czytany przez hrabię *Wachtmeyster*: mocą tego testamentu książę Sudermanii sam ieden jest opiekunem krolewica, i pod jego imieniem rządu krolewica sprawować będzie, aż poki młody król niedożyje lat 18. Po przeczytaniu testamentu, Herold krolewica, wołał potrzykroć *vivat* król *Gustaw Adolf*, toż samo ogłoszenie nastąpiło potym w mieście i po przedmieściach.”

Z Carogrodu dnia 10. marca. Jest rzeczą prawie pewną, że ministerium, z wezyrem powracające utrzyma się. Oczekiwany jest codziennie powrót w. wezyra do tej stolicy. — Każdy zatrudniony jest w tym razie losem osobistym, który go czeka przy odmianie, w podobnych okolicznościach zwyczajnej. — Dotąd dwie zaszły odiniany znacznej wagi. Pierwsza *Kadilejskiera Romelii*, mającego kredyt u sultana, i wielką wziętość w radzie, a w. wezyrowi przeciwnego, na którym oraz gruntowała się górująca w czasie wojny influencya: Druga iednej z osób naysuperszych cesarza, ale przez sposób promocyi na urząd kapitana paszy. — Zda się, że wezyr wielki przed przyjazdem jeszcze swoim chciał usunąć te osoby, które mogłyby dzielić zaufanie monarchy, i zamyślom jego przeszkadzać. Z tych zadatków wypada kolej i na innych z tamtymi związek mających i władających tu wszystkim pod niebityność w. wezyra. — Kapitan pasza złożony nie popadł niełasce, będzie pewnie dobrze opatrzonym przez wzgląd na zasługi swoje.

Z Sztokholmu dnia 23. marca. Już nadzieie nasze są spełnione, i król zupełnie z niebezpieczeństwa wyszedł; puchlina tęchnieje, i rana w bardzo dobrym jest stanie. Dla zapobieżenia wszelkim nierządom, któreby lud rozjątrzony na mordercy i porządnych mógł popełniać, wyszły edykta nakazujące iak nawiększą spokojność; zakazano aby nikt w nocy bez latarni nie chodził; warty i pikiety dzień y noc chodzą po mieście, tak iak gdyby nieprzyjaciół był blisko stolicy; nikomu bez paszportu z miasta wyjeżdżać nie wolno; naznaczono 4000. talarów temu, któryby spólnika morderstwa tego odkrył; zaczęły się inkwizycye z pobranych do więzienia; iako to: hrabi *Horn*, hrabi *Ribbing*, oberfzleytnanta *Liliehorn*, który bezimienny list pisał, mieszczan *Biorkmann* i *Alegril*: ale nawięcej w tej sprawie dać mogący objaśnienia już nie żyje; był to krolewski sekretarz baron *Bielke*, który na ostatnim seymie wybrany był od króla na kommissarza skarbowego, ten zadał sobie truciznę i wyznał przed śmiercią, iż on był pierwszym dowódcą spisku, i dla tego życie sobie odeymuje, aby nie wydać tych, którzy z nim w porozumieniu byli, i uysć wszelkich okropności, które czyn ten ciągnął za sobą. — Przy odeysciu poczty przytrzymano barona *Walstierna*, *Palpitzy*, jenerała barona *Pechlin* i pisarza *Enhorn*. — Król znacznie się lepiej ma, sen miewa spokojny, ale tylko leżąc na iednej stronie, więcej nawet pokarmu używać zaczyna.

Z Londynu d. 27. Marca. Parlament Angielski.

Richard Cooksey staje u krętek izby wyższej, i usprawiedliwia się z urazy zadanej przez siebie w nieprzyzwoitym liście lordowi *Coventry*; po wysłuchaniu onego, i po niektórych wnioskach lordów, wielki kanclerz oskarżonemu, wołę izby wyższej w tych słowach opowiedział: *lordowie uznali was winnym wielkiego przestępstwa, gdyż obraziliście jednego z członków ich, obraziliście cały parlament; usprawiedliwienie się wasze słuchali z cierpliwością i bezstronnością, i nie chcą naysurówszej sprawiedliwości używać z wami, a zmiękczeni są, który nad czynem waszym okazaliście, kazali mi wam powiedzieć, abyście sami 500. funt. szterl. sławili poręki, dwóch zaś obywateli po 100. funt. a to w zakład, iż postępowanie wasze względem lorda Coventry, przez lat trzy, będzie zgodne z prawami, i z przystonością.* — *Richard Cooksey* skłonił się trzy razy, i wyszedł, dziś na wolność wypuszczony będzie. — W niższej izbie nic ważnego nie zaszło.

Dyrektorowie kompanii *indyjskiej* postanowili ministrowi podać przełożenie swoje względem zbyt wysokiego ceny cukru, i już do 300.000. mieszkańców liczą, którzy nie tylko cukru, ale i herbaty używać przestali. Miara herbaty, która się przedtym za sześć szelągów czyli 12. zł: pol. przedawała, spadła teraz do 4. szelągów, czyli 8. złotych.

Ostatnie listy z *Botanibay* donoszą, iż tam przez pokopanie rowów, ziemia tak żyzną stała się, iż żniwa były, jak nayszczęśliwsze, i naysobitsze. Zboża dwa razy do roku zbierają, inne zaś rośliny można mieć wciąż przez rok cały. Odkryto także nowe rodzaje zwierząt czwornożnych, i ptactwo do jedzenia zdatne.

W sobotę, gdy na teatrum *Haymarket* komedia grana być miała, zaczęto na galeryach i w parterze wołać, aby orkiestr grał francuską piosnkę *ça ira*. Druga strona wołała, aby grano zwyczajną angielską pieśń *god save the King*, czyli *boże zachowaj króla*; hałas trwał przez pół godziny; szczęściem wyszedł jeden z komediantów, i po tyśiącznych ukłonach, otrzymawszy moment milczenia, rzekł: *iż całym sercem przyjacielom ça ira chciałby dogodzić, ale że orkiestr nie ma aryki o którą proszą, gdyż dotąd grano ją tylko po przechadzkach.* Uspokojono się zatym, i *dramma* w ktorej *Pani Siddons* grała, szczęśliwie się dokończyło. Uważają atoli, iż wzburzenie między ludem jest dosyć mocne.

W *Manchester* pospolstwo spaliło nowo wymyśloną machinę, mocą ktorej 500. kołowrotów obracało się. Szkoda ta do 50.000. funt. szterl. wynosi.

Więcej iak 160. memoriałów znajduje się w niższej izbie proszących o zniesienie handlu niewolników. Ostatnie listy z *Neu-York* nie mogą dosyć opisać kwitnącego stanu południowych amerykańskich prowincyi; wielu bogatych *hollandrów*, a nawet i *angielszyków*, kapitały swoje tam przenieśli. Kredyt stanów ziednoczonych, tak jest wielki, iż wkrótce bank jego będzie nawiębogatszym i nawięwniejszym. Kilku szaleńców, którzy się konstytucyi kraju tego sprzeciwiali, wznoszą ramiona i mówią: *Któż się mógł kiedy tego spodziewać!* — Na warsztatach okrętowych w *Chatam* zaczęto budować wiele pierwszej wielkości okrętów, między innemi *ville de Paris* 120. armat noszący. W *Yorkshire* wynaleziono młyn, w którym wszystkie rodzaje lin i sznurow nawięgrubszych wyrabiać się mogą. Przedtym trzeba było 80. ludzi, aby zrobić

linę do kotwicy; mocą młynu tego jeden człowiek sporządzić ją potrafi.

Z Paryża dnia 27. marca.

Zgromadzenie Narodowe Prawodawcze.

Na sefii wieczornej d. 22. P. Chappe stawa u kraty, i oświadczył Z. N. wynalazek, przez który bardzo spiesznie i w znacznych odległościach korespondencye odbywać można; dodaje: iż prędkość tej korespondencyi będzie taka, że ciało prawodawcze będzie mogło rozkazy swoje odesłać do granic, i na też sefii jeszcze odpowiedź odebrać. Składa zaświadczenia dowodzące, iż już kilka doświadczeń wynalazku swego z pomyslnym skutkiem uczynił w departamencie *de la Sarthe*. Dano mu honory sefii, i odesłano wynalazek iego do deputacyi oświecenia publicznego,

Na sefii d. 23. P. Debry donosi o nowych rozruchach wszczętych w departamencie *de Seine & Oise*; żąda: ażeby 400. żołnierzy, tudzież 2. armaty posłano, dla przywrócenia spokojności. Co uchwalono. — Roztrząsano dalej rzecz o osadach. P. Guadet długo w tej mierze mówi i oskarża zgromadzenie konstytucyjne, które za naleganiem P. Barnave wydało dekret 24. września. — Tegoż dnia na sefii wieczornej, minister interesów zagranicznych przesyła list od kantonu *Bern*, który żąda, ażeby regiment *d'Ernest* rozbrojony w *Aix*, odesłany mu został. Uważano, iż ułożenie tej okoliczności do władzy wykonawczej należy. — Minister interesów wewnętrznych oznajmuje: iż *Francya* nie może się lękać niedostatku zboża, i że 22. millionów liwrow, już użyto na zakupienie zboża za granicą.

Na sefii d. 24. P. Duhem uważa, iż rekrutowanie nadto licznym stać się; iż zamiast 50,000. ludzi, których nie dostarczało, już jest 110,000. rekruta, a zatem żąda, ażeby dalsze rekrutowanie wstrzymane zostało. Odesłano do deputacyi wojskowej. — Czytano list od króla następujący: „Głęboko przejęty nierządami, które trapią *Francyę*, i obowiązkiem włożonym na mnie przez konstytucyę czuwania nad utrzymaniem porządku i spokojności publicznej, nieprzestałem używać wszystkich środków, które mi ona w moc podała, dla wykonania praw. Wybrałem był na ministrów ludzi, których uczciwy sposób myślenia zalecał. Ci opuścili ministerium; sądziłem, iż teraz dobrze uczynię, gdy ich zastąpię przez ludzi mających wziętość z swoich opinii popularnych. Powtarzaliście mi tylokrotnie, iż takie przedsięwzięcie byłoby jedynym sposobem do przywrócenia porządku i uskutecznienia praw: uczynilem więc tak, aby nie zostało więcej pozorów ludziom niechętnym rozfiękającemu powątpiewanie o szczerą chęć moją przykładania się do pomyslności i szczęścia kraju mojego. Wyznaczyłem ministra podatków P. Claviere, a ministra interesów wewnętrznych P. Roland *de la Platiere*. Osoba którą wybrałem na ministra sprawiedliwości, nieprzyjęła tego urzędu. Gdy więc inną wyznaczę, oznajmię o tym Z. N.” Podpisano *Ludwik*. — Roztrząsano materią o osadach, i nakoniec uchwalono dekret stosowny do projektu podanego przez P. Genfonné; treść iego jest: iż będą obrane zgromadzenia kolonialne i municypalności podług dekretu 8. marca 1790. Mulaci i murzyni praw politycznych równych z białymi używać będą. Do *St. Domingo* trzech, do innych wysp czterech kommissarzy cywilnych wysła-

nych będzie; ci potwierdzą, albo rozpuszczą teraźniejszy zgromadzenie kolonialne, wysłędzą sprawców nierządu, i tych do *Francyi* pod sąd odeszła. Użyją siły publicznej, ile razy potrzeba wyciągać tego będzie. Władza wykonawcza posle do osad dostateczną liczbę wojska i gwar: narod: Wybor kom: królowi zostawiony &c. — Tegoż dnia na sefii wieczornej P. Cailhasson imieniem deputacyi skarbowej, składa relacyą o banku nowo utworzonym przez P. *Potin Vauvieux*, w którym asygnaty za pieniądze wymieniane są. Wchodzi w szczegóły ustanowienia tego, okazuje niebezpieczeństwo jego, i żąda, ażeby Z. N. nie przyjmowało darów P. *Potin* wynikających z dziesiątego grosza zysku jego, tudzież, ażeby 75,000. liwrow, które już dał, wrócone mu były; wielu się temu projektowi sprzeciwia, dla tego że nie wchodząc w to, czyli układ P. *Potin* jest dobry lub zły? oczywiście z niego wypływa, iż pieniądze tanieją, a asygnaty w górę idą. Decyzyą więc odłożono.

Na sefii d. 25. Pani *Grandval* młoda kobieta stawa u kraty, i czyta petycyą, w której jako matka żąda, ażeby dzieci naturalne zostały przywrócone do czci i dziedzictwa w społeczeństwie. Mówi, iż różnica między dziećmi nieprawego łoża, i dziećmi pochodzącymi z małżeństwa, wypływa z starej feudalności &c. prosi o prawo, któreby dozwoliło matkom dzieci naturalnych zostawić im sukcesyją po sobie, tudzież dzieci naturalne uczyniło zdolnymi do odbierania wszelkiego dziedzictwa. Odesłano petycyą do deputacyi prawodawczej, a Pani *Grandval* dano honory sefii. — P. *Potin Vauvieux* stawa u kraty, przynosi 100,000. liwrow w asygnatach, jako ofiarę pochodzącą z zysku dziesiątego grosza banku swego. Żąda, ażeby dary jego zachowane były, jako depozyta, poki doświadczenie nie dowiedzie pewności i pożytku ustanowienia jego, któremu przypisuje niezmierny spadek ceny pieniędzy, tudzież dodaje, iż d. 2. kwietnia pieniądze przeciwko asygnatom 2. procentu tracić będą, iż on sam wszystkie asygnaty z cyrkulacyi wyciągnie, iż d. 1. czerwca 100. millionów w asygnatach do spalenia przyniesie, iż później inne summy do spłacenia długu narodowego wyliczy. Klaskano, ofiarowano honory sefii, i odesłano wszystko do deputacyi skarbowej.

D. 25. spalono znowu asygnatów za 2. milliony. — Wczoraj to jest d. 26. odprawiała się tu wielka gala polspolstwa, której przytomni byli zwycięzcy bastylii, mieszkańcy przedmieścia *ś. antoniego*, drażnicy, przekupki, i wiele członków Z. N. Parada ciągnęła się od nowego targu, aż do pol *elizejskich*, gdzie stoły były zastawione. Ścisł ludu był nadzwyczajny. Przy końcu uczty przybył jeszcze P. *Pethion*. Całe to towarzystwo przechodziło nazad przez salę *Jakobinów* przy odgłosie muzyki, i żywych okrzykach patrzących. Szli potem na plac królewski, gdzie sztandar darowany od sławnej *Theroigne* obywatelkom przedmieścia *ś. antoniego*, był zastąpiony. Całe zgromadzenie asystowało ceremonii chrztu, dawanego przez biskupa *Fauchet* corce jednego dobosza, której nadano imię *Pethion — dzida narodowa*. — P. *Garnier* odmówił urząd ministra sprawiedliwości. — Emigrantów niezmiernie tłumy powracają. Nigdy jeszcze na przedmieściach *ś. martin*, i *ś. denis* tyle przyjeżdżających w nocy pojazdów słyhać nie było. Ci emigranci tajemnie tu wracają, próżną okazując bojaźń, gdyż im nikt najmniejszy przykrości nie czyni.

S U P L E M E N T

D O

GAZETY NARODOWEY I OBCEY.

z WARSZAWY DNIA 14. KWIETNIA ROKU 1792.

Refkta deklaracyi o sądach trybunałskich w Wielkim X. Litt: prawo uchwalone na seffyi dnia 30. Marca R. 1792.

Obiaśnienie limity trybunatu głównego W. X. Litt: koła ziemskiego.

Trybunały główne W. X. Litt: ziemskie ciągle bez przerwy, wyjąwszy dni niedzielne i święta, przez 46. tygodni sędzić się będą, wedle ordynacyi o nich postanowionej. W końcu zaś czterdziestego szóstego tygodnia, w dniu ostatnim powzednim limitować się mają. Prezydenci w oddzielnych izbach z przytomnemi każdej izby deputatami rejestra sądowe i protokoły zakonnotują, rapporta do straży podpiszą, po czym izba druga z pierwszą złączywszy się, i tam pod prezydencją pierwszej izby zwykle uczyniwszy pożegnanie, kończyć będą w kościele zamkowym przez *Te Deum Laudamus* na dziękczynieniu Bogu za szczęśliwość króla, i Rzeczypospolitey.

Deklaracya na rzecz Ur: Tymana, prawo uchwalone dnia 27. Marca roku 1792.

Gdy przez omyłkę podano Ur: Adama Tymana, rotmistrza gwardyi konney Litt: w rzędzie osob woyłkowych do nobilitacyi, ktorey od przodków swoich tym się już dawno zaszczyca kleynotem; Przeto my król, i skonfederowane rzpltey stany uwalniamy tegoż Ur: Adama Tymana z pod konstytucyi nobilitacyi dnia 9. miesiąca Grudnia 1790. roku zapadłej.

Rozgraniczenie normalne w wielkim xięztwie Litewskim.

ARTYKUŁ I.

Skład kommissyow granicznych.

1mo. Chcąc ukrocić pienie w sprawach granic zakłóconych, zabezpieczyć dziedzicom i possessorom majątki tychże, iakiebykolwiek były one natury, a w tym wszystkim spokojności publiczney chcąc zaradzić skutecznie, z oszczędzeniem krwi niewinney wylewu, którą granice często zboczzone bywały; my król, wraz z stanami skonfederowanemi na jedno-głośnie żądanie posłów W. X. Litt: stanowimy rozgraniczenie normalne dobr wszelakiego gatunku, bez wyłączenia żadnych części W. X. Litt: a na ten koniec we wszystkich wojewodztwach i powiatach seymikami nadanemi, między

fobą oddzielonych, a składających się z parafiiow właściwie do tychże należących, dla każdego kommissyą graniczną udzielną naznaczamy. 2do. Każde wojewodztwo, czyli powiat, na dniu czternastym lutego roku 1792. zebrać się na seymik według prawa mający, po dopełnieniu innych elekcyi na urzędy, nawet w nowych powiatach, według osobnego prawa po odbyciu gospodarstwa miejscowego czynności, kommissarzow granicznych wybierze *pluralitate* wotow sekretnych, ieżeliby na kogo jedno-głośnie nie nastąpiło zezwolenie, a to podług następujących prawideł. 3tio. rozciągłość wojewodztwa, czyli powiatu, a w nich parafii większa czyli mniejsza liczba, wielość kłotni granicznych i szachownic mnostwo współ-obywatelom iednego wojewodztwa, albo powiatu zebranych naydokładniey wiadome, decydować na każdym seymiku będą powinny liczbę potrzebnych kommissarzow, ktorych w ogulności kaźden seymik naymniey dwunastu wybierze, wyjąwszy wojewodztwo Witebskie, ktoremu dosyć będzie trzech, i wojewodztwo Smoleńskie, xięztwo Infantkie, niemniey powiat Starodubowski, ktore żadnych kommissarzow granicznych potrzebować nie będą. 4to. Wyższa kommissarzow liczba nad osob 12. przez obywatelow wojewodztwa, lub powiatu, za potrzebną uznana, powinna być zawsze w progressyi osob po trzy więcej pomnażana, to iest. 15. 18. 21. 24. i tak daley, a to stosownie do kompletow, ktore się niżej przepisują. 5to. Kommissarzami być mogą od woli obywatelow wybrani jedno-myślnością, czyli większością sekretnych głosow senatorowie, i urzędnicy własnego wojewodztwa, albo powiatu, niemniey senatorowie i urzędnicy tych wojewodztw, albo pttow, ktore swych kommissyji własnych mieć nie będą, albo małej liczby kommissarzow potrzebiują. Wreszcie i obywatele nie urzędnicy, byle kaźdy obrany kommissarz z stanu był szlacheckiego, nie mający żadney *criminis* noty, i w wojewodztwie, czyli powiecie, gdzie obranym zostanie miał posessyją, a z kommissarzow porządkowych, ieżeliby ktory na kommissarza granicznego był wybranym, na tego miejsce obywatele zaraz na seymiku innego wybiorą. 6to. Doczesne to urzędowanie, w ktorym potwierdzenie albo odmiana, co lat dwie na seymikach elekcyjnych obywatelow woli zostawuie się zupełnie, nie będzie wymagało przywileiow żadnych, i kommissarze graniczni wybrani, w *laudum* wojewodztwa, albo powiatu swego instrument upoważniający ich urzędowanie mieć będą; w ktorym *laudum* w iakim porządku zapisanemi zostaną, w takim starszeństwie między niemi uważane być powinno. 7mo. Wybrani obywa-

tele na kommissarzow granicznych, zaraz na seymiku przyśleć wykonają przed zgromadzonemi obywatelami rotą, iako niżej. *8vo.* Kompletu teyże kommissyi granicznej każdego województwa, bądź powiatu, będą trojaki, podług udzielnych obowiązków, które się niżej teyże kommissyi granicznej przepisują, to jest: *pierwszy* ze wszystkich osob kommissarzow wybranych, który się nazywać będzie *plenum* kommissyi; *drugi* komplet appellacyiny z siedmiu koniecznie kommissarzow składać się mający; *trzeci* wydziałowy z osob kommissarzow wybranych trzech, oprócz arbitrow, iako niżej. *9no.* W każdym z trojakiego rodzaju kompletow, *primus ex ordine*, gdzie senatora nie będzie, w *laudum* województwa, albo powiatu zapisany prezydować ma, a ostatni, albo *emedio* kompletu uproszony kommissarz, pióro i protokół trzymać będzie; w przypadku równości zdań, ostatni z porządku, decydującego niepowinien mieć głosu. *10mo.* Wszystkie sprawy samego tylko rozgraniczenia tyczące się, nie zajmując żadnych sukcesyjnych, exdywizorycznych i aktoństwa, odbywać się i kończyć będą w kommissyach granicznych. *11mo.* Każda kommissya iurydykcyą swoją w mieście seymikowi przez prawo naznaczonym, zaraz po obiorze siebie zafunduje, a trwałość nie dłuższa będzie, iak do 1. Maia, roku 1797. Prędzey zaś będzie się mogła zakończyć, gdy spraw granicznych do rozsądzenia w którym powiecie nie stanie. *12mo.* W przeciągu lat przepisanych, gdyby kommissarz który zszedł z tego świata, na najpierwszym seymiku województwo, czyli powiat, dobierze innego na miejsce zmarłego, a kiedyby termin seymiku był daleki, w ciągu rozpoczętej pracy sądow oddzielnemi kompletami, ażeby dzieło graniczne ze szkodą obywatelow zatrzymane nie było przez śmierć rozrywającą komplet, *plenum* nawet kommissyi, chociaż z trzech-czwartych części wszystkich kommissarzow złożone, iak nayrychley ostrzeżone przez prezydującego w tym komplecie, w którym zamiarze kommissarz, a do miasta seymikowego zebrane, tymczasowego kommissarza obrać będzie mogło: którego seymik najpierwszy potwierdzić, albo zmienić mocen będzie, i podobnie *plenum* na miejsce chorego obłożnie tymczasowego kommissarza obierze, a tak wybrani przyśleć wykonają na kommissarzow granicznych przepisana, i ostatnie miejsce, iako nowo przybyli zasiadają. *13tio.* Podobnie *plenum* kommissarzow granicznych wszystkich tymczasowego kommissarza obrać będzie mogło, w czasie rozpoczętych sądow wydziałowych, jeżeliby długa, a tym bardziej niebezpieczna choroba komplet rozrywała.

ARTYKUŁ II.

O czynnościach poprzedzić mających wyjazd geometrow na granice.

1mo. Prawo niniejsze nieodwłocznie po oblatowaniu onego do wszystkich kommissyow wojewódzkich rozszlana, a przez te po wszystkich parafiach publikowane w treści, która wszędzie przez plebanow i parochow ogłoszona będzie, ma moc pierwszych uniwersalow ostrzegających, ażeby obywatele mieli się wszyscy w gotowości do okazania komornikom granic swoich, ile możliwości pewnych, i wszędzie ugodzonych. *2do.* Kommissya każda graniczna poufundowaniu iurydykcyi swojej w mieście i czasie, iako wyżej, ponowi uniwersałem ostrzeżenie powszechności obywatelow województwa, czyli powiatu swojego, że przystępuje do exekucyi tego prawa. *3tio.* Do pierwszego Maia, roku 1793. zostawia się czas obywatelom do zakończenia sporow

granicznych przez ugodliwe tranzakta, czyli przez decyzye sądu przyziacielskiego polubownie obranego, a oprócz tego sądu, albo ultymarnych instancyi, *in ordine* ostatecznego tylko dekretu, kiedy zgodnie strony do nich poyść zechcą, wszelkie sprawy o dyferencye graniczne wyimują się zupełnie z pod iakich bądź iurydykcyi krajowych, od daty zaraz tego prawa. A co się tycze spraw między miastami wolnemi, a posseksorami krolewsczyzn, czyli administracyą dobr stołu naszego, lubo wczasie przepisany przez prawo sąd zadworny przyjmować i rozsądzać takowe mocen będzie; w kategoriach iednak granic rozpoznania i ustanowienia wiecznych, przez remisyy odsyłać będzie do kommissyow granicznych. *4to.* Ażeby między duchownemi, a ziemskimi, nawet i natury inieyskiej dobrami, spory graniczne w tym czasie wolnym, ułatwionemi bydl mogły, władza wykonawcza nas króla w straży starać się o to będzie, ażeby *beneplacitum* ogulne na kray wyrobione umocowało iak nayrychley przewielebnych biskupow, i wielebnych opatow, niemniej kapituły wszelkie, nakoniec starszeństwo zakonne, ażeby domy i klasztory oboiey płci osob zakonnych, niemniej plebani, mogli zamiany szachownic ugodliwie, bądź kompromissami dopełniać. *5to.* Obywatel każdy iakieykolwiek natury dzierżący dobra, bądź wieczyście, bądź docześnie, duchowny, czyli świecki, z mocy prawa niniejszego od d. 14. Lutego, począwszy w roku 1792. do dnia ostatniego Lutego w roku 1793. złoży w kancelaryi granicznej swojego *respectiue* województwa, albo powiatu w oryginałach, a chociażby i w kopiach, wiernie, i co do słowa z oryginałow wypisanych, z podpisem własney ręki na każdej kopii, wszelkie dokumenta do granic tylko stosujące się, czyli własnych, czyli cudzych dobr za rewersami rejenta aktowego złożenie, bądź w oryginałach, bądź w kopiach zaświadczałacemi. Administracya zaś dobr stołowych i plenipotenci skarbowi, tam wszędzie w województwach i powiatach, gdzie dobra ziemiańskie graniczą z ekonomiami stołu naszego, czyli z innemi krolewsczyznami, oryginały dokumentow granicznych wszelkich, rewizye dobr stołowych, lustracye krolewsczyzn, mappy i inwentarze do granic służące, *in authentico* komportować będą; od czasu zaś rozpoczętego rozmiaru, wszelkie dokumenta graniczne, bądź w oryginałach komportowane, bądź w kopiach złożone *in fundis respectiue* dobr, do których stosują się, naydować się będą powinny, a sprzeciwieństwo niniejszemu prawa punktowi, siedzeniem wieży niedziel 6. ukaranym będzie. (*Reszta potym.*)

Z Mielnika dnia 1. Kwietnia. Urzędnicy i obywatele zjechawszy się na reasumpcyą sądow ziemiańskich na mocy prawa do miasta Mielnika, po uroczystey w kościele farnym wotywie przez x. Rembowkiego, opata Wistycznego, i kazaniu przez x. Popławskiego, kanon: Łuc: komis: cywiln: woysk: teyże ziemi, oraz zafundowaniu iurydykcyi w miejscu sądom należytyim i zagaieniu przez prezydującego, przystąpili do obrania pisarza ziemskiego, i do dalszych początkowych czynności. JP. Wężyk poseł ziemi Mielnickiey, iako prezydujący w tychże sądach, zaprosił przytomnych obywatelow na wspaniały obiad, na którym spełniane było zdrowie J. K. Mci, elektora Saskiego, iako od całego narodu do tronu wezwanego, xięcia prymasa, marzałkow konfeder: O. N. przy dawaniu ognia tak z ręczney strzelby przez garnizon tuteyszy, iako też i z moździerzy, tudzież nieustannych okrzykach *vivat król z narodem, naród z królem.*